

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง แก้ไขชื่อมาตรฐานสินค้าเกษตร ที่เป็นมาตรฐานทั่วไป
ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.๒๕๕๑

โดยที่มาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.๒๕๕๑ ได้บัญญัติให้มาตรฐานสินค้าเกษตรที่คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.๒๕๕๑ ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นมาตรฐานทั่วไปตามพระราชบัญญัตินี้

คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร ในคราวประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ได้มีมติเห็นชอบให้แก้ไขชื่อมาตรฐานสินค้าเกษตรดังกล่าว ดังนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ ประกอบมาตรา ๗ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.๒๕๕๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงให้แก้ไขชื่อมาตรฐานสินค้าเกษตร ที่เป็นมาตรฐานทั่วไป รวม ๑๒๔ รายการ โดยมีรายละเอียดตามบัญชีแนบท้ายประกาศนี้ ดังต่อไปนี้

๑. แก้ไขชื่อจาก “มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ” เป็น “มาตรฐานสินค้าเกษตร”
๒. แก้ไขชื่อย่อจาก “มกอช.” เป็น “มกช.”

ประกาศ ณ วันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๒

(นายธีระ วงศ์สมุทร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำเนาถูกต้อง

ศิริฉวี ๒.๑๕๓๖

(นางจิระพันธ์ ช.เจริญยิ่ง)

นักจัดการงานทั่วไป ระดับชำนาญการ

มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

มกอช. 6906-2549

THAI AGRICULTURAL COMMODITY AND FOOD STANDARD

TACFS 6906-2006

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มนกกระทา

GOOD AGRICULTURAL PRACTICES

FOR QUAIL FARM

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ICS 65.020.01 ISBN 974-403-381-9

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง แก้ไขชื่อมาตรฐานสินค้าเกษตร ที่เป็นมาตรฐานทั่วไป
ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.๒๕๕๑

โดยที่มาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.๒๕๕๑ ได้บัญญัติให้มาตรฐานสินค้าเกษตรที่คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.๒๕๕๑ ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นมาตรฐานทั่วไปตามพระราชบัญญัตินี้

คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร ในคราวประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ได้มีมติเห็นชอบให้แก้ไขชื่อมาตรฐานสินค้าเกษตรดังกล่าว ดังนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ ประกอบมาตรา ๗ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.๒๕๕๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงให้แก้ไขชื่อมาตรฐานสินค้าเกษตร ที่เป็นมาตรฐานทั่วไป รวม ๑๒๔ รายการ โดยมีรายละเอียดตามบัญชีแนบท้ายประกาศนี้ ดังต่อไปนี้

๑. แก้ไขชื่อจาก “มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ” เป็น “มาตรฐานสินค้าเกษตร”
๒. แก้ไขชื่อย่อจาก “มกอช.” เป็น “มกช.”

ประกาศ ณ วันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๒

(นายธีระ วงศ์สมุทร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำเนาถูกต้อง

ศิริฉวี ๒.๑๕๖๖

(นางจิระพันธ์ ช.เจริญยิ่ง)

นักจัดการงานทั่วไป ระดับชำนาญการ

มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

มกอช.6906-2549

THAI AGRICULTURAL COMMODITY AND FOOD STANDARD

TACFS 6906-2006

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มนกกระทา

GOOD AGRICULTURAL PRACTICES

FOR QUAIL FARM

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ถนนราชดำเนินนอก เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

โทรศัพท์ 0 2283 1600 www.acfs.go.th

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม ตอนที่

วันที่ พุทธศักราช 2549

คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจพิจารณาร่างมาตรฐานไข่นกกระทา

1. นายสวัสดิ์ ธรรมบุตร ประธานคณะอนุกรรมการ
2. ผู้แทนสำนักพัฒนาการปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยี กรมปศุสัตว์
(นายธรรมรัตน์ รุจิราวังศ์
นายประยูร ครองยุติ) อนุกรรมการ
3. ผู้แทนสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์
(นายรณชัย จ้วงพานิช) อนุกรรมการ
4. ผู้แทนกองบำรุงพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์
(นางศิริพันธุ์ โมราถบ
นางสุนีย์ ตรีมณี) อนุกรรมการ
5. ผู้แทนสำนักมาตรฐานสินค้าและระบบคุณภาพ
สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
(นางอรทัย ศิลปนภาพร) อนุกรรมการ
6. ผู้แทนสำนักรับรองมาตรฐานสินค้าและระบบคุณภาพ
สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
(นายเสน่ห์ เครือแก้ว
นางกรรณิภา พิษณุทยานุกุล
นายอภิสิทธิ์ ปราการกมานันท์) อนุกรรมการ
7. ผู้แทนกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
(นางสาวพิมพ์ร วัชรวงศ์กุล
นางนันทยา จงใจเทศ
นายณัฐ อัจสมิติ) อนุกรรมการ
8. ผู้แทนคณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
(รองศาสตราจารย์สุภาพร อีสริโยตม) อนุกรรมการ
9. ผู้แทนคณะสัตวศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยศิลปากร
(นายพิเชษฐ์ ศรีบุญยงค์
นางสาวภัทราพร ภูมรินทร์) อนุกรรมการ
10. ผู้แทนสมาคมสัตว์บาลแห่งประเทศไทย
(นายสุเทพ วงศ์ริน
นางพรรณวดี โสพรรณรัตน์) อนุกรรมการ

มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาตินี้ กำหนดขึ้นเพื่อให้ฟาร์มนกระทาที่ต้องการขึ้นทะเบียนเป็นฟาร์มมาตรฐาน ได้ยึดถือปฏิบัติตามข้อกำหนดของมาตรฐาน เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ถูกสุขลักษณะ และปลอดภัยต่อผู้บริโภค

มาตรฐานนี้กำหนดขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากผลการศึกษาโครงการศึกษาเกณฑ์ชี้วัดมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ไข่นกกระทา และการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มนกระทา ของสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ซึ่งได้รับความร่วมมือการดำเนินงานจาก กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ :
การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มนกกระทา
พ.ศ. 2549

ด้วยคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ 1/2549 เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2549 มีมติเห็นชอบให้กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มนกกระทา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงคุณภาพ การอำนวยความสะดวกทางการค้า และการคุ้มครองผู้บริโภค

ดังนั้น อาศัยอำนาจของคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ซึ่งแต่งตั้งโดยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2545 จึงออกประกาศกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มนกกระทา ไว้เป็นมาตรฐานสมัครใจ ดังมีรายละเอียดแนบท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2549

(คุณหญิงสุตารัตน์ เกยุราพันธุ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประธานคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มนกกระทา

1. ขอบข่าย

มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาตินี้ กำหนดสภาพทั่วไปของฟาร์ม การจัดการฟาร์ม การจัดการบุคลากร การดูแลสุขภาพและสุขอนามัยสัตว์ การจัดการสวัสดิภาพสัตว์ การจัดการระบบน้ำ และการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกษตรกรมีสุขภาพดี

2. นิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มนกกระทา มีดังต่อไปนี้

- 2.1 นกกระทา (quail) หมายถึง สัตว์ปีกที่จัดอยู่ในวงศ์ Phasianidae ซึ่งเป็นพันธุ์ที่ใช้เลี้ยงเพื่อการบริโภค มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Coturnix coturnix japonica*
- 2.2 ฟาร์มนกกระทา (quail farm) หมายถึง สถานที่เลี้ยงนกกระทาเพื่อผลิตไข่
- 2.3 ไข่นกกระทาเพื่อการบริโภค (table egg) หมายถึง ไข่นกกระทาทั้งฟอง ซึ่งเปลือกไข่ส่วนใหญ่มีลายประเป็นจุดหรือปื้นสีดำสลับสีน้ำตาลเข้มหรือสีเทากระจายทั่วทั้งฟอง
- 2.4 บุคลากรฟาร์ม (farm personnel) หมายถึง เจ้าของฟาร์ม ผู้เลี้ยง ผู้ดูแลด้านการผลิต ผู้ดูแลสุขภาพนกกระทาในฟาร์ม
- 2.5 แหล่งน้ำ หมายถึง แหล่งน้ำสาธารณะ หรือบ่อน้ำบาดาล หรือแหล่งน้ำอื่น ที่สะอาดนำมาใช้เพื่อประโยชน์ภายในฟาร์มได้
- 2.6 การตรวจพินิจ (visual inspection) หมายถึง การตรวจลักษณะปรากฏภายนอกของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น เนื้อ ผลิตผล สภาพแวดล้อมที่ปรากฏ โดยการตรวจด้วยตาเป็นหลัก แต่อาจใช้ประสาทสัมผัสอื่นประกอบ เช่น การสัมผัส การดมกลิ่น หรืออาจใช้เครื่องมือประกอบ เช่น แวนขยายช่วยในการตรวจสอบ ขึ้นกับลักษณะคุณภาพที่ต้องการตรวจสอบ และประเมินว่าลักษณะปรากฏหรือสภาพแวดล้อมที่ตรวจสอบสอดคล้องกับเกณฑ์ที่ใช้ในการตรวจ ทั้งนี้รวมถึงการสังเกตหรือการสัมภาษณ์การปฏิบัติงานหรือกระบวนการทำงานด้วย

3. เกณฑ์กำหนด และวิธีตรวจประเมิน

เกณฑ์กำหนด และวิธีตรวจประเมิน สำหรับฟาร์มนกกระทา ให้เป็นไปตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เกณฑ์กำหนด และวิธีตรวจประเมิน

รายการ	เกณฑ์กำหนด	วิธีตรวจประเมิน
1. สภาพทั่วไปของฟาร์ม 1.1 ที่ตั้งฟาร์ม	1.1.1 ตั้งอยู่ห่างจากชุมชนเมือง น้ำไม่ท่วม และมีการคมนาคมสะดวก 1.1.2 อยู่ห่างจากแหล่งปนเปื้อนของสิ่งอันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ 1.1.3 อยู่ห่างจากโรงฆ่าสัตว์ และตลาดนัดค้าสัตว์	ตรวจพินิจสภาพแวดล้อมของที่ตั้งฟาร์ม
1.2 ลักษณะฟาร์ม	1.2.1 มีการวางผังฟาร์มที่ดี มีประสิทธิภาพในการบริหาร และถูกสุขลักษณะ 1.2.2 มีรั้วรอบฟาร์ม ทางเข้าและออกทางเดียว มีอุปกรณ์ที่ทำลายเชื้อโรคที่ยานพาหนะและบุคคลก่อนเข้าและออกจากฟาร์ม 1.2.3 มีแหล่งน้ำสะอาดเพียงพอ และนำมาใช้ประโยชน์ภายในฟาร์มได้ตลอดเวลา 1.2.4 ถนนภายในฟาร์ม ต้องใช้วัสดุคงทน มีสภาพเหมาะสม สะดวกในการปฏิบัติงาน	ตรวจพินิจ
1.3 ลักษณะโรงเรือน	1.3.1 ต้องมีโครงสร้างแข็งแรง มีหลังคากันแดด กันฝน และกันลมแรง อากาศถ่ายเทได้สะดวก และควรมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนกกระทาที่เลี้ยง 1.3.2 โรงเรือนที่เลี้ยงแบบกรงซ้อนกันหลายๆชั้น ต้องมีเพดานสูงเพื่อให้อากาศถ่ายเทได้ดี สามารถป้องกันสัตว์พาหะนำโรคหรือศัตรู เช่น นก หนู หรือสัตว์อื่นรบกวน	ตรวจพินิจ

รายการ	เกณฑ์กำหนด	วิธีตรวจประเมิน
<p>2. การจัดการฟาร์ม</p> <p>2.1 คู่มือการจัดการฟาร์ม</p>	<p>ผู้เลี้ยง ต้องมีคู่มือการจัดการฟาร์ม แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับ การจัดการอาหาร การดูแล สุขภาพและสุขอนามัย และการป้องกันและรักษาโรค เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ดีและถูกต้อง</p>	<p>ตรวจสอบเอกสาร</p>
<p>2.2 การจัดการการ เลี้ยงนกกระทา</p>	<p>2.2.1 ผู้เลี้ยงควรจัดฝูงนกกระทาตามอายุ และ ขนาดให้เหมาะสมกับขนาดของกรง เพื่อให้ นกกระทา อยู่อย่างสบายไม่แออัด</p> <p>2.2.2 แยกนกกระทาที่พิการ ป่วย และตายออก จากกรงทันที</p> <p>2.2.3 ให้ใช้ภาชนะที่แห้ง และสะอาดเก็บไข่ นกกระทา รวมไว้ในสถานที่เก็บไข่ ถ้าเก็บไว้นาน กว่า 7 วัน ต้องไว้ในห้องที่ควบคุมอุณหภูมิอยู่ ระหว่าง 15°C ถึง 18°C และความชื้นสัมพัทธ์ ระหว่าง 75% ถึง 80%</p>	<p>ตรวจพินิจ และ ตรวจบันทึกประจำ ฟาร์ม</p>
<p>2.3 การจัดการ อาหาร</p>	<p>2.3.1 อาหารเลี้ยงนกกระทาต้องเหมาะกับแต่ละช่วง อายุ และเพียงพอต่อความต้องการ</p> <p>2.3.2 อาหารสำเร็จรูป หรือในกรณีอาหารผสมเอง วัตถุดิบ สิ่งเติมในอาหารต้องมีคุณภาพตามที่ กฎหมายกำหนด</p> <p>2.3.3 ภาชนะที่ใส่อาหาร ต้องแห้ง และสะอาด</p> <p>2.3.4 รถขนอาหารเลี้ยงนกกระทา ภาชนะใส่ อาหารและที่ใช้ตักอาหาร ต้องแห้ง และสะอาด</p> <p>2.3.5 สถานที่เก็บอาหารต้องแยกเป็นสัดส่วน อากาศถ่ายเทได้ดี ไม่อับชื้น ป้องกันสัตว์ที่เป็นพาหะ นำโรค หรือสัตว์อื่นไม่ให้เข้าไปได้</p> <p>2.3.6 การวางอาหารที่บรรจุในถุง หรือกระสอบ ต้องมีวัสดุรองด้านล่าง เพื่อป้องกันความชื้น และให้ อากาศถ่ายเทได้สะดวก</p>	<p>ตรวจพินิจ และ ตรวจบันทึกข้อมูล ประจำฟาร์ม</p>

รายการ	เกณฑ์กำหนด	วิธีตรวจประเมิน
	2.3.7 ตรวจสอบคุณภาพอาหารที่ใช้เลี้ยงนกกระทาอย่างสม่ำเสมอ	
2.4 การบันทึกข้อมูล	2.4.1 บันทึกข้อมูลประวัติ การเลี้ยง และผลผลิตนกกระทาแต่ละฝูง 2.4.2 บันทึกข้อมูลการใช้อาหาร 2.4.3 บันทึกข้อมูลการใช้ยา การใช้วัคซีน การรักษาโรค 2.4.4 บันทึกข้อมูลบัญชีฟาร์ม 2.4.5 บันทึกข้อมูลบุคคลเข้าออกฟาร์ม	ตรวจบันทึกข้อมูลประจำฟาร์ม (ตามภาคผนวก ข)
3. การจัดการบุคลากร	3.1 บุคลากรที่ทำหน้าที่ควบคุมการดูแลการจัดการฟาร์มต้องผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรผู้ประกอบการฟาร์มสัตว์ปีก จากหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ 3.2 ต้องมีผู้ควบคุมฟาร์ม ที่มีใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง และใบอนุญาตควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก ทำหน้าที่ ดูแลด้านการป้องกันโรค รักษาโรค และดูแลการใช้ยา 3.3 มีจำนวนแรงงานเหมาะสมกับจำนวนนกกระทาที่เลี้ยง 3.4 บุคลากรควรได้รับการตรวจสุขภาพเป็นประจำทุกปี อย่างน้อยปีละครั้ง	ตรวจพินิจ ตรวจบันทึกข้อมูลประจำฟาร์ม และตรวจเอกสาร
4. การดูแลสุขภาพและสุขอนามัยสัตว์ 4.1 การป้องกันโรคและการควบคุมโรค	4.1.1 มีการจัดการทางสุขลักษณะที่ดีภายในฟาร์ม เพื่อไม่ให้เป็นแหล่งสะสมเชื้อโรค 4.1.2 สร้างภูมิคุ้มกันโรค โดยการใช้วัคซีนตามกำหนดเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันโรค ในกรณีที่เกิดโรคระบาดให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมโรคระบาดสัตว์	ตรวจพินิจ และตรวจบันทึกประจำฟาร์ม

รายการ	เกณฑ์กำหนด	วิธีตรวจประเมิน
4.2 การรักษาโรค	4.2.1 ต้องอยู่ในความดูแลของสัตวแพทย์ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากสัตวแพทย์	ตรวจบันทึกประจำฟาร์ม บันทึกการป่วยและประวัติการรักษา
4.3 การใช้ยา	4.3.1 การใช้ยา ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดการใช้ยาสำหรับสัตว์ ตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.7001) และระเบียบที่เกี่ยวข้อง	ตรวจบันทึกประจำฟาร์ม บันทึกการป่วยและประวัติการรักษา
5. การจัดการสวัสดิภาพสัตว์	5.1 ผู้เลี้ยง ต้องมีการจัดการสวัสดิภาพนกกระทา ณ สถานที่เลี้ยง	ตรวจพินิจ
6. การจัดการระบบน้ำ	6.1 มีวิธีการจัดการระบบน้ำที่ดี เพื่อนำน้ำจากแหล่งน้ำมาใช้ และได้น้ำที่สะอาด ปลอดภัย สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในฟาร์มได้ตลอดเวลา 6.2 น้ำดื่มและน้ำใช้ภายในฟาร์มต้องสะอาด ปลอดภัยไม่เป็นอันตรายต่อนกกระทา และผู้เลี้ยง 6.3 เก็บตัวอย่างน้ำส่งห้องปฏิบัติการของหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบ หรือหน่วยงานของเอกชนที่ได้รับการรับรอง เพื่อตรวจติดตามคุณภาพอย่างน้อยปีละครั้ง	ตรวจพินิจ และตรวจเอกสาร
7. การจัดการสิ่งแวดล้อม	7.1 มีวิธีการจัดการของเสีย สิ่งปฏิกูล มูลนก น้ำทิ้ง และขยะต่างๆ อย่างถูกวิธี 7.2 จัดการซากนกกระทาอย่างถูกต้อง ไม่ทำให้เกิดมลภาวะเป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม	ตรวจพินิจ และตรวจบันทึกข้อมูลฟาร์ม

4. คำแนะนำการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มนกกระทา (ภาคผนวก ก)

คำแนะนำการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มนกกระทา มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกษตรกรใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติที่ดีของฟาร์มมาตรฐาน เพื่อให้นกกระทามีสุขภาพดี ให้ผลผลิตที่มีคุณภาพ และปลอดภัยต่อผู้บริโภค มีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการผลิตไขนกกระทาอย่างยั่งยืน ไม่ทำให้เกิดมลภาวะเป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม

ภาคผนวก ก

คำแนะนำการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มนกกกระทา

คำแนะนำการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มนกกกระทา มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้เลี้ยงนกกกระทา และขึ้นทะเบียนฟาร์มนกกกระทากับหน่วยงานที่รับผิดชอบ ใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติที่ดีของฟาร์มมาตรฐานเพื่อให้ได้การรับรอง โดยมีหลักในการปฏิบัติ ดังนี้

ก.1 สภาพทั่วไปของฟาร์ม

ก.1.1 ที่ตั้งฟาร์ม

ก.1.1.1 ตั้งอยู่ห่างจากชุมชนเมือง น้ำไม่ท่วม และมีการคมนาคมสะดวก

ก.1.1.2 อยู่ห่างจากแหล่งปนเปื้อนหรืออันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ ไม่มีมลภาวะเป็นพิษที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพและสุขอนามัยของคนและสัตว์

ก.1.1.3 อยู่ห่างจากโรงฆ่าสัตว์ และตลาดนัดค้าสัตว์ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค

ก.1.2 ลักษณะฟาร์ม

ก.1.2.1 มีการวางผังฟาร์มที่ดี การจัดการพื้นที่สำหรับอาคารสำนักงาน ที่พักอาศัย โรงเรือนเลี้ยงนกกกระทา ถนน และพื้นที่ใช้ประโยชน์ภายในฟาร์ม เป็นสัดส่วนชัดเจน เหมาะสม และสะดวกในการปฏิบัติงาน

ก.1.2.2 มีรั้วรอบฟาร์ม ทางเข้าและออกทางเดียว มีที่ทำลายเชื้อโรคยานพาหนะและบุคคลก่อนเข้าและออกจากฟาร์ม

ก.1.2.3 มีแหล่งน้ำเพียงพอ และสามารถนำน้ำมาใช้ประโยชน์ภายในฟาร์มได้ตลอดเวลา

ก.1.2.4 ถนนภายในฟาร์ม ต้องใช้วัสดุคงทน มีสภาพเหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะจากฝุ่นละออง สะดวกในการปฏิบัติงาน เช่น การขนลำเลียงอาหารเลี้ยงนกกกระทา และการขนลำเลียงผลผลิตในฟาร์ม เป็นต้น

ก.1.3 ลักษณะโรงเรือน โรงเรือนเลี้ยงนกกกระทาควรมีลักษณะดังนี้

ก.1.3.1 โรงเรือนต้องมีโครงสร้างแข็งแรง มีหลังคา กันแดด กันฝน และกันลมแรงได้ อากาศถ่ายเทได้สะดวก และมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนกกกระทาที่เลี้ยง ถูกสุขลักษณะ นกกกระทาอยู่ได้อย่างสบาย สามารถป้องกันสัตว์พาหะนำโรคหรือศัตรู เช่น นก หนู หรือสัตว์อื่นรบกวน ระยะห่างระหว่างโรงเรือนไม่น้อยกว่า 20 m บริเวณทางเข้าและออกโรงเรือนมีอ่างน้ำยาฆ่าเชื้อให้จุ่มเท้าสำหรับบุคคลที่ผ่านเข้าและออก

ก.1.3.2 ภายในโรงเรือนถ้าเลี้ยงแบบกรงซ้อนกันหลายๆชั้น เพดานต้องสูงพอสมควร เพื่อให้อากาศถ่ายเทได้ดี

ก.2 การจัดการฟาร์ม

ก.2.1 การจัดการโรงเรือนและอุปกรณ์ ควรมีโรงเรือนและอุปกรณ์ที่จำเป็นดังนี้

ก.2.1.1 การจัดการโรงเรือนต้องสะอาด มีการจัดแบ่งพื้นที่ตามลักษณะการใช้งานเป็นสัดส่วนชัดเจน และเหมาะสม เช่น พื้นที่สำหรับเลี้ยงนกกกระทา สถานที่เก็บอาหาร เก็บผลผลิต หรือเก็บอุปกรณ์ต่างๆ พื้นโรงเรือนควรเป็นพื้นคอนกรีต เพื่อสะดวกในการทำความสะอาด และฆ่าเชื้อโรค พรางกันโรงเรือนควรมีผ้าม่านกันเวลาลมโกรก หรือกันฝนไม่ให้สาดเข้าไปในโรงเรือน

ก.2.1.2 อุปกรณ์ที่ใช้ภายในโรงเรือนต้องปลอดภัยไม่เป็นอันตรายต่อนกกกระทา และผู้เลี้ยง อุปกรณ์ให้น้ำและภาชนะใส่อาหาร มีจำนวนเพียงพอกับนกกกระทาที่เลี้ยง

ก.2.1.3 จัดการโรงเรือนและบริเวณโดยรอบให้สะอาด ไม่เป็นแหล่งเพาะหรือสะสมเชื้อโรค

ก.2.1.4 หลังจากย้ายนกกกระทา ต้องทำความสะอาดทันที ฆ่าเชื้อโรคในโรงเรือนและอุปกรณ์ ให้เรียบร้อย แล้วปิดฟักโรงเรือนไม่น้อยกว่า 21 วัน ก่อนนำนกกกระทาชุดใหม่เข้าเลี้ยง

ก.2.1.5 สถานที่เก็บไขนกกกระทาต้องแห้ง และสะอาด อากาศถ่ายเทได้ดี ไม่มีกลิ่นอับชื้น สามารถป้องกันไม่ให้สัตว์ที่เป็นพาหะนำโรคเข้าไปได้

ก.2.2 การจัดการ การเลี้ยงนกกกระทา

ก.2.2.1 ผู้เลี้ยงควรจัดฟุงนกกกระทาตามอายุและขนาดให้เหมาะสมกับขนาดของกรง เพื่อให้นกกกระทาอยู่อย่างสบายไม่อึด กรงที่เลี้ยงนกกกระทา มีภาชนะสำหรับรองรับมูลนกกจากกรงบนไม่ให้ตกใส่กรงด้านล่าง เพื่อความสะอาดและสุขอนามัยของนกกกระทา พื้นที่ที่เหมาะสมในการเลี้ยงนกกกระทา ดังนี้

กรงเลี้ยงนกกกระทาไข่ต่อตัว ควรมีขนาด กว้างxยาวxสูง = 10.5cmx10.5cmx15cm หรือ 10.5cmx10.5cmx20cm

กรงเลี้ยงนกกกระทาพันธุ์ต่อตัว ควรมีขนาด กว้างxยาวxสูง = 11cmx11.5cmx15cm หรือ 11cmx11.5cmx20cm

ก.2.2.2 คัดแยกนกกกระทาที่พิการ ป่วย และตายออกจากกรงทันทีที่พบ

ก.2.2.3 การเก็บไขนกกกระทา ภาชนะที่ใช้ต้องแห้ง และสะอาด ให้เก็บรวมไว้ ณ สถานที่เก็บไข่ ถ้าเก็บไว้นานกว่า 7 วัน ให้เก็บไว้ในห้องที่ควบคุมอุณหภูมิอยู่ระหว่าง 15°C ถึง 18°C และความชื้นสัมพัทธ์อยู่ระหว่าง 75% ถึง 80%

ก.2.3 การจัดการอาหาร

ก.2.3.1 อาหารที่ใช้เลี้ยงนกกระทาในแต่ละช่วงอายุ ต้องมีคุณภาพดี เพียงพอกับความต้องการทางโภชนาการ เหมาะสมตามขนาดและอายุ

ก.2.3.2 อาหารที่ใช้เลี้ยงนกกระทา เช่น อาหารสำเร็จรูปหรือ ในกรณีผสมอาหารเอง วัตถุดิบที่ใช้ เช่น ข้าวโพด รำละเอียด กากถั่วเหลือง หรือสิ่งที่เติมในอาหารต้องมีคุณภาพตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ก.2.3.3 ภาชนะที่ใส่อาหารเลี้ยงนกกระทา ต้องแห้ง และสะอาด ไม่มีสารปนเปื้อนที่อาจเป็นอันตรายต่อนกกระทา

ก.2.3.4 รถที่ใช้ขนอาหารเลี้ยงนกกระทา ส่วนที่ใส่อาหาร และภาชนะที่ใช้ในการตักอาหาร ต้องแห้ง สะอาด ไม่มีการตกค้างของสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่อาจเป็นอันตรายต่อนกกระทา หรืออาจทำให้อาหารเสียหายหรือเสื่อมคุณภาพ

ก.2.3.5 สถานที่เก็บอาหารนกกระทา ต้องแยกเป็นสัดส่วน แห้ง สะอาด มีอุณหภูมิที่เหมาะสมในการเก็บรักษาอาหาร สามารถรักษาสภาพของอาหารไม่ให้เสียหายหรือเสื่อมคุณภาพ และสามารถป้องกันสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค เช่น นก หนู หรือสัตว์อื่น ๆไม่ให้เข้าไปในสถานที่เก็บอาหาร

ก.2.3.6 การวางอาหารที่บรรจุในถุงหรือกระสอบ ต้องมีวัสดุรองด้านล่าง เพื่อป้องกันความชื้น และให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก

ก.2.3.7 ตรวจสอบคุณภาพอาหารที่ใช้เลี้ยงนกกระทาอย่างสม่ำเสมอ

ก.2.4 การบันทึกข้อมูล (ตัวอย่างแบบบันทึกข้อมูล ภาคผนวก ข)

ผู้เลี้ยงต้องบันทึกข้อมูลฟาร์ม และเก็บไว้ให้ตรวจสอบได้อย่างน้อย 2 ปี ดังข้อมูลต่อไปนี้

ก.2.4.1 ข้อมูลประวัติ การเลี้ยง และการให้ผลผลิต เช่น วันเกิด หรือวันที่ซื้อ แหล่งที่ซื้อ พันธุ์ การให้ผลผลิต (ข.1)

ก.2.4.2 ข้อมูลการใช้อาหารเลี้ยงนกกระทา เช่น แหล่งที่ซื้อ ชนิดอาหารที่ผสมเลี้ยงนกกระทา (ข.2 และ ข.3)

ก.2.4.3 ข้อมูลการใช้ยาและสารเคมี การใช้วัคซีน การรักษา (ข.4, ข.5 และ ข.6)

ก.2.4.5 ข้อมูลบุคคลเข้าออกฟาร์ม (ข.7)

ก.2.5 คู่มือการจัดการฟาร์ม

ผู้ประกอบการฟาร์มนกกระทา ต้องมีคู่มือการจัดการฟาร์ม มีข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการฟาร์ม การเลี้ยง การจัดการอาหาร การจัดการสุขภาพและสุขอนามัย การจัดการระบบน้ำ การจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง และควรติดไว้ให้เห็นชัดเจน

ก.3 การจัดการบุคลากร

ก.3.1 ต้องมีผู้ผ่านการฝึกอบรม หลักสูตร ผู้จัดการประกอบการฟาร์มสัตว์ปีก ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการจัดการฟาร์ม ดูแลการเลี้ยง การผลิต การสุขาภิบาลภายในฟาร์ม

ก.3.2 ต้องมีสัตวแพทย์ที่มีใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง และใบอนุญาตผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีกจากกรมปศุสัตว์ ดูแลด้านการป้องกันโรค การรักษาโรค และดูแลการใช้ยาสำหรับสัตว์ในฟาร์ม

ก.3.3 มีจำนวนแรงงานเพียงพอกับจำนวนนกกระทาที่เลี้ยง

ก.3.4 บุคลากรในฟาร์ม ต้องได้รับการตรวจสุขภาพเป็นประจำทุกปี อย่างน้อยปีละครั้ง ผู้ป่วยที่เป็นโรคไข้หวัด หรือโรคอุจจาระร่วงไม่ควรเข้าไปปฏิบัติงานในฟาร์ม

ก.3.5 มีการพัฒนาบุคลากร โดยการฝึกอบรมให้มีความรู้เกี่ยวกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานฟาร์มอย่างต่อเนื่อง และให้บันทึกข้อมูลการฝึกอบรมในประวัติบุคลากร (ข.8)

ก.4 การดูแลสุขภาพและสุขอนามัย

ก.4.1 การป้องกันและควบคุมโรค

ก.4.1.1 มีระบบการป้องกันและทำลายเชื้อโรคก่อนเข้าและออกจากฟาร์ม

ก.4.1.2 มีการจัดการทางสุขลักษณะที่ดีภายในฟาร์ม โดยการทำความสะอาด ฉีดพ่นยาฆ่าเชื้อในโรงเรือน อุปกรณ์ และบริเวณรอบโรงเรือน ตามระยะเวลาที่เหมาะสม ไม่ให้เป็นแหล่งเพาะเชื้อโรค แมลง และสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค

ก.4.1.3 ใช้วัดขึ้นตามโปรแกรมการสร้างภูมิคุ้มกันโรค ในกรณีที่เกิดโรคระบาดให้ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโรคระบาดสัตว์

ก.4.2 การรักษาโรค

ก.4.2.1 การรักษาโรคและการใช้ยาต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก

ก.4.2.2 การใช้ยาต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดการใช้ยาสำหรับสัตว์ตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก. 7001) และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ก.5 การจัดการสวัสดิภาพสัตว์

ผู้เลี้ยงต้องมีการจัดการด้านสวัสดิภาพนกกระทา โดยปฏิบัติตามระเบียบของกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการคุ้มครองและดูแลสวัสดิภาพสัตว์ปีก ณ สถานที่เลี้ยง

ก.5.1 ผู้เลี้ยงจะต้องทำการตรวจสอบความเป็นอยู่ของนกกะทาอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง เพื่อให้มั่นใจได้ว่านกกะทา มีสุขภาพสมบูรณ์ดี ไม่เจ็บป่วย

ก.5.2 ต้องดูแลนกกะทาให้ได้รับอาหารอย่างทั่วถึง เพื่อให้นกกะทามีสุขภาพดี มีการเจริญเติบโตตามลักษณะของสายพันธุ์

ก.5.3 การจัดการภายในโรงเรือนต้องสะอาด ถูกสุขลักษณะ จัดพื้นที่ให้เหมาะกับจำนวนนกกะทา

ก.5.4 นกกะทาที่ได้รับบาดเจ็บ ป่วย หรือพิการ ต้องได้รับการรักษาอย่างรีบด่วน หากสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สมควรรักษา ให้รับทำลายทันที เพื่อไม่ให้ตายอย่างทุกข์ทรมาน

ก.6 การจัดการระบบน้ำ

ก.6.1 มีวิธีการจัดการระบบน้ำที่ดี ในการนำน้ำจากแหล่งน้ำมาใช้ในฟาร์ม และผ่านวิธีการจัดการที่ถูกต้อง เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ และดูแลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ได้น้ำที่สะอาด ปลอดภัย สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในฟาร์มได้ตลอดเวลา

ก.6.2 การตรวจสอบคุณภาพน้ำ โดยการเก็บตัวอย่างน้ำส่งตรวจคุณภาพ ที่ห้องปฏิบัติการของหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบ หรือหน่วยงานของเอกชนที่ได้รับการรับรอง เพื่อให้การรับรองคุณภาพของน้ำอย่างน้อยปีละครั้ง

ก.7 การจัดการสิ่งแวดล้อม

ก.7.1 การกำจัดของเสีย สิ่งปฏิกูล ซากและมูลนกกะทา น้ำทิ้ง และขยะต่างๆต้องจัดการอย่างถูกต้องเหมาะสม ถูกสุขลักษณะ ไม่ก่อให้เกิดกลิ่นที่ไม่พึงประสงค์ หรือก่อความรำคาญต่อผู้ที่อาศัยอยู่ข้างเคียง และไม่ก่อให้เกิดมลภาวะเป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม

ก.7.2 การทำลายซากนกกะทา

ต้องมีบริเวณเฉพาะสำหรับทำลายซากนกกะทาที่ตาย พื้นที่ต้องห่างจากบริเวณโรงเรือนและสามารถควบคุมได้ การทำลายซากมี 2 วิธี ดังนี้

ก.7.2.1 การทำลายโดยการฝัง ซึ่งต้องมีเนื้อที่เพียงพอ และอยู่ในบริเวณน้ำท่วมไม่ถึง ฝังซากได้ระดับผิวดินไม่น้อยกว่า 50cm ปิดฝาฝังชิดไม่ให้สัตว์ไปคุ้ยเขี่ย

ก.7.2.2 การทำลายโดยการเผา หากมีสถานที่เผาหรือเตาเผา อยู่ในบริเวณที่เหมาะสม ให้เผาซากจนหมด

ข.3 แบบบันทึกข้อมูลการใช้อาหารผสมเลี้ยงนกกระทา

โรงเรียนที่.....จำนวนตัว วันที่เริ่มเลี้ยง.....

วัน เดือน ปี	ชนิดอาหาร	จำนวนอาหารที่ผสม (กิโลกรัม)	จำนวนที่ใช้เลี้ยงนก (กิโลกรัม)	คงเหลือ (กิโลกรัม)	หมายเหตุ

ผู้ควบคุม.....

ข.4 แบบบันทึกข้อมูลการใช้ยาและสารเคมี

ชื่อเจ้าของฟาร์ม/เกษตรกร.....ชื่อฟาร์ม เลขทะเบียนฟาร์ม

วัน เดือน ปี	ข้อมูลการใช้ยา และสารเคมี					สัตวแพทย์ผู้ควบคุม
	ชื่อการค้า/บริษัท	เลขทะเบียน	ชื่อสามัญ	วิธีการใช้	วันหมดอายุ	

ข.5 แบบบันทึกข้อมูลการใช้วัคซีน

โรงเรียนที่.....จำนวนตัว

วัน เดือน ปี	การใช้วัคซีน		สัตวแพทย์ผู้ควบคุม
	ชนิดของวัคซีน	ชุดการผลิต	

ข.6 แบบบันทึกข้อมูลการรักษาโรคและดูแลสุขภาพ

โรงเรียนที่.....จำนวนตัว

วัน เดือน ปี	อาการ	ผลการตรวจวินิจฉัยโรค	การรักษาและผลการรักษา	สัตวแพทย์ผู้ควบคุม

ข.7 แบบบันทึกข้อมูลบุคคลเข้าและออกจากฟาร์ม

ภาคผนวก ค

หน่วย

หน่วยและสัญลักษณ์ที่ใช้ในมาตรฐานฯ นี้และหน่วยที่ SI (International System of Units หรือ *Le Systeme International d'Unites*; SI) ยอมรับให้ใช้ได้ มีดังนี้

ปริมาณ	ชื่อหน่วย	สัญลักษณ์หน่วย SI
มวล	กรัม (gram)	g
	กิโลกรัม(kilogram)	kg
ความยาว	เมตร(meter)	m
	เซนติเมตร (centimeter)	cm
พื้นที่	ตารางเมตร (square meter)	m ²
	ตารางเซนติเมตร (square centimeter)	cm ²
อุณหภูมิ	องศาเซลเซียส (degree Celsius)	°C